

การนิเทศภายในสถานศึกษา

ปราณี อร่ามคิลกรัตน์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

การนิเทศ : supervise

ได้แก่ การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง ปรับปรุง

ความเข้าใจ

ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

- การนิเทศภายในสถานศึกษา : เป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน

ความจำเป็น

ความจำเป็นของการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา

(สังกัด อุทรานันท์:2524)

- ❑ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด
- ❑สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน
- ❑ปัจจุบันบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ
- ❑สอดคล้องกับหลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่

ความเชื่อพื้นฐาน

ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

- ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีเกียรติมีศักดิ์ศรี และมีคุณค่าต่อหน่วยงาน
ทัดเทียมกัน
- ผู้ปฏิบัติงานจะมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาต่างๆ และตัดสินใจได้อย่าง
ฉลาดโดยอาศัยความร่วมมือกัน
- ผู้ปฏิบัติงานจะมีศักยภาพในการเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง
- มองผู้ปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน

ความเชื่อพื้นฐาน (ต่อ)

- ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น
- ผู้ปฏิบัติงานมีสมรรถภาพเฉพาะอย่าง มีความปรารถนา และมีความสามารถในการนำตนเองได้
- ผู้ปฏิบัติงานเป็นแหล่งทรัพยากรเป็นผู้ให้ข้อมูลปฐมภูมิ มีความคิดสร้างสรรค์ มีสติปัญญา และมีทักษะในด้านเทคนิควิธีการทำงาน
- หากผู้ปฏิบัติงานมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีแล้วก็มีโอกาสที่จะเป็นนักการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญได้

ความเชื่อพื้นฐาน (ต่อ)

- ครูมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- มีความจำเป็นที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา
- บุคลากรจะมีอารมณ์ต่างๆ กับการมีเหตุผล ฉะนั้นความรู้สึกรู้สึกของเขาเหล่านั้นจึงมีความสำคัญและจำเป็นจะต้องได้รับการพิจารณา

หลักการสำคัญ

หลักการสำคัญสำหรับการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา

- บริหารสถานศึกษาต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง
- การนิเทศภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
- จะต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษานั้นเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

หลักการสำคัญ (ต่อ)

- ❑ บุคลากรภายในสถานศึกษาต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- ❑ การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- ❑ การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหาร จะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน

ขอบเขต

ขอบเขตของงานนิเทศภายในสถานศึกษา

งานภายในสถานศึกษาที่ครูและบุคลากรจะต้องปฏิบัติ อาจประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้ (สังกัด อุทรานั้นท์:2529)

- งานหลัก
- งานสนับสนุนวิชาการ

งานหลัก

เป็นงานสำคัญซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง หากครูและบุคลากรไม่ได้เอาใจใส่ต่องานเหล่านี้ถือว่าเป็นความล้มเหลวที่สุด
จะประกอบด้วย

- หลักสูตร
- การเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

งานสนับสนุนวิชาการ

เป็นงานที่จะช่วยสนับสนุนให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

- งานที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่
- งานธุรการเงิน
- งานกิจการนักศึกษา
- งานสัมพันธ์ชุมชน

บทบาท

บทบาทของผู้นิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคคล 3 ฝ่าย

- ผู้บริหาร
- ผู้ทำหน้าที่นิเทศ
- ผู้รับการนิเทศ

บทบาทของผู้บริหาร

- สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการนิเทศภายในอย่างจริงจังและจริงใจ
- ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูทุกโอกาส ให้คำแนะนำชี้แหล่งวิชาการให้แก่ครู
- บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศในทุก ๆ ด้าน
- ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ

บทบาทของผู้ทำหน้าที่นี้เทศ

- ประชุมวางแผนร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่ครูและบุคลากรกำลังเผชิญอยู่
- ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา
- ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้
- ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาประเมินผลผู้เรียน
- ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ และมีความรู้สึกเชื่อมั่น มั่นใจ
- ร่วมกับผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขจากผลการปฏิบัติงาน

บทบาทผู้รับการนิเทศ

- ร่วมประชุม วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานของครู และบุคลากร
- ร่วมวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา
- ร่วมวิเคราะห์ข้อบกพร่องและหาแนวทางแก้ไข

วิธีดำเนินการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา

สามารถดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้ (สังกัด อุทรานันท์ : 2529)

- **ขั้นที่ 1** การวางแผนการนิเทศ
- **ขั้นที่ 2** การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ
- **ขั้นที่ 3** การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ
- **ขั้นที่ 4** การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ
- **ขั้นที่ 5** การประเมินผลการนิเทศ

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ

- เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการ ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งการวางแผนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานนิเทศ

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ

- ในการนิเทศแต่ละครั้ง ผู้นิเทศควรพิจารณาว่าควรเลือกกิจกรรมให้ความรู้ประเภทใด จึงจะเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และสามารถพัฒนาผู้รับการนิเทศได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานนิเทศ

- ดำเนินการตามแผนการนิเทศเพื่อชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ จะต้องให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- นำผลจากการนิเทศเข้าที่ประชุมของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบ และนำไปวางแผนในการนิเทศครั้งต่อไป

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ

- เป็นการเสริมกำลังใจของ ผู้บริหารให้แก่ บุคลากร
ผู้ปฏิบัติงานให้มีขวัญ กำลังใจและมีความมั่นใจใน
การปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 5 การประเมินการนิเทศ

- ดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญผลผลิตมากที่สุด ปัจจัยป้อนเข้าให้ ความสำคัญน้อยที่สุด
- ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศโดยตรง ส่วน กระบวนการปฏิบัติงานควรมุ่งเน้นพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน
- การประเมินหากได้ผลดีก็ดำเนินการนิเทศต่อจนบรรลุเป้าหมาย สูงสุด

เป้าหมายการนิเทศ : ผู้รับการนิเทศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

- เป้าหมายสูงสุดของการนิเทศ คือ ผู้รับการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นการถาวร หรือสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

THANK YOU!!!!